

POMEMBEN POSVET NA BOGENŠPERKU

Aktivna vloga SZDL v stabilizaciji

Prejšnji mesec so se na Bogenšperku sestali predsedniki in sekretarji občinskih konferenc iz Domžal, Kamnika, Grosuplja, Ribnice, Kočevja, Logatca, Vrhnike in Litije in se dogovorili o nekaterih izredno pomembnih akcijah, ki jih bodo usklajeno in enotno vodili v prihodnje.

Osrednja tema razgovora je bila vloga SZDL v stabilizacijskih prizadevanjih kot stalni družbenopolitični in gospodarski akciji. Vlogo SZDL v stabilizacijskih akcijah bo obravnavala tudi Republiška konferenca SZDL na prihodnji seji, posvet funkcionarjev OK SZDL pa je pokazal izredno pripravljenost za aktivno delo na tej izredno pomembni in stalni akciji. Navzoči so obravnavali še dve temi, ki jih bo obravnavala RK SZDL, in sicer problematiko hišne samouprave in vprašanja razprav o temeljnih družbenega

plana SR Slovenije za obdobje 1981 - 85.

Poleg gradiva za Republiško konferenco SZDL pa so predsedniki in sekretarji OK SZDL spregovorili še o problemski konferenci SZDL o telesni kulturi, kandidacijskih postopkih za novega predsednika republiškega izvršnega sveta in pripravah na akcijo „NNNP 1980“.

Foto: GO

DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR SO LITIJA JE RAZPRAVLJAL O OSNUTKU PLANSKIH DOKUMENTOV

POUDARJENA POMEMBENOST PLANIRANJA IN RAZPRAVE

Pobuda iz naše občine

Družbenopolitični zbor občinske skupščine Litija je dal Republiški skupščini pobudo za izdajo zakona o financiranju krajevnih skupnosti.

Prvi predlog, da se to vprašanje uvrsti na dnevni red zbora občin republiške skupščine, je nastal že pred meseci v okviru občinske delegacije za delegiranje v zbor občin, vendar je bil odgovor republiškega izvršnega sveta da doslej ni bilo potrebe za izdajo takšnega zakona.

Na pobudo sveta za družbenopolitični sistem pri Predsedstvu OK SZDL Litija, ki ga vodi Slavko Pungerčar, pa je občinska delegacija za delegiranje v zbor občin republiške skupščine ponovno predlagala, da se pristopi k predlogu za izdajo zakona o krajevnih skupnostih. Ponovni predlog je bil izoblikovan predvsem zaradi tega, ker je na tem področju - gre predvsem za financiranje krajevnih skupnosti - še toliko odprtih vprašanj in različnih rešitev, da bi bilo potrebno problematiko reševati z zakonom, ki bi navedena vprašanja enotno reševal.

Pobudo oz. predlog je podprl tudi družbenopolitični zbor litijske občinske skupščine.

Družbenopolitični zbor občinske skupščine Litija je obravnaval osnutek dogovora o temeljnih plana občine Litija za obdobje 1981-1985 in sprejel nekatera pred-

hodno obravnavana stališča Predsedstva OK SZDL Litija.

Javna razprava mora dopolniti obstoječe osnutke planov, ki so v javni razpravi, saj mora vsak plan izražati hotenja in interese delavcev in občanov, ki jih je seveda treba uskladiti z vsemi tistimi dejavniki, ki bodo plane tudi financirali. To pa so predvsem delovne oz. temeljne organizacije združenega dela, interesne skupnosti in nekatere druge organizacije.

Vsi plani 81 - 85 morajo biti predvsem realni in morajo odražati naše možnosti. Komite občinske konference ZKS je npr. predhodno izrazil dvom v 7,5 % planirano rast dohodka, saj je trenutno v SR Sloveniji ta rast med 2 in 3 %. Komite je tudi poudaril, da je potrebno izdelati bilanco dohodkov za naslednje srednjeročno obdobje. Precej zanimanja je vzbudilo tudi vprašanje bodoče stanovanjske gradnje. V razpravi so delegati menili, da naj bi v bodoče gradili le toliko stanovanj, kolikor bodo realne možnosti našega gospodarstva.

Družbenopolitični zbor je posvetil pozornost tudi poteku javne razprave o osnutkih planov. Splošna ugotovitev je bila, da imajo prav vsi občani možnost, da se vključijo v razpravo, saj so posebno izdajo Glasila občanov maja letos prejela na dom vsa gospodinjstva v občini. Javne razprave morajo biti dobro organizirane in morajo zajeti čim več občanov in delavcev, saj bodo planski dokumenti, ki so sedaj v javni razpravi, v veliki meri urejali naše življenje v prihodnjih petih letih. Za to morajo biti vsi plani tudi dejansko volja ljudi, in je treba zatreti vse eventualne poskuse ozkih skupin in posameznikov, ki bi si hoteli lastiti posamezne planske usmeritve.

Prioriteto v prihodnjem obdobju morajo imeti predvsem tiste dejav-

nosti, ki so za naše življenje najpomembnejše, npr. realizacija programa III. obč. samopriskpeva, šolstvo, otroško varstvo, socialno skrbstvo ter razvijanje najučinkovitejših gospodarskih dejavnosti. Tudi eventualne stabilizacijske ukrepe, ki bodo še sprejeti, bo potrebno upoštevati pri izdelavi predlogov planov.

Družbenopolitični zbor je tudi pozval organizacije združenega dela oz. celotno združeno delo, da se čim bolj aktivno vključijo v delo pri ustvarjanju planskih dokumentov, saj je aktivno sodelovanje vseh dejavnikov pri tem nujno prisotno. Tudi v prihodnje naj bi prevladovala naša želja, da čim več ustvarimo, da se čim bolj stabiliziramo in da vemo, kaj hočemo s plani. Koliko tega hočemo, pa bo pokazala tudi javna razprava. Na vse predloge in pripombe iz javne razprave pa je potrebno izdelati tudi odgovore oz. pojasnila, saj bi v nasprotnem primeru javna razprava ne imela nobenega smisla.

Družbenopolitični zbor bo jeseni osnutke planskih dokumentov še enkrat obravnaval.

KMALU TUDI DRUŽBENI SVETI V OBČINI

V litijski občini bodo delovali tudi družbeni sveti kot oblika dela v organizirani demokratični izmenjavi mnenj in usklajevanju stališč strokovnih, družbenopolitičnih in drugih organiziranih dejavnikov.

Brez dvoma bomo o oblikovanju družbenih svetov naredili v naši občini velik korak naprej pri nadaljnji demokratizaciji odnosov in demokratizaciji odločitev, saj v proces samoupravnega delegatskega odločanja s tem vključujemo še dodatno organizirano obliko izražanja volje in interesov občanov in delavcev.

Oblikovanje družbenih svetov v občini je sprejela občinska skupščina Litija na junijski seji z osnutkom odloka, ki na podlagi predhodno sprejetega družbenega dogovora določa tri družbene svete, in sicer: za razvoj samoupravnega političnega sistema, za družbenoekonomski razvoj in družbeno planiranje in za gospodarstvo ter varstvo okolja. Osnutek odloka bo do konca avgusta še v javni razpravi, vendar bistvenih sprememb gotovo ne bo doživel. Sprejet pa bo v septembru letos.

V posamezne družbene svete bodo udeleženci v delu družbenega sveta delegirali svoje delegate. Vsak družbeni svet bo imel predsednika in poseben koordinacijski odbor, ki bo skrbel za pripravo sej sveta, izvajanje sklepov in druge zadeve.

Mnenje posameznega družbenega sveta v posameznih zadevah bo seveda potrebno tudi upoštevati tako pri izdaji odlokov, predpisov in drugih splošnih aktov, kot tudi pri njihovem izvajanju.

UREDNIKOV
STOLPEC

Petje
je naša
značilnost

Čeprav sredi poletja, ko ni uradne kulturne sezone, vendar ne bo odveč malo razmišljanja o eni izmed kulturnih dejavnosti v naši občini. Morda je tale vroč julijski čas še celo bolj primeren za razmišljanje o kulturi, saj bo kar držalo, da imamo julija in avgusta malce več časa za razmišljanje.

O petju torej. Da je to značilnost Slovencev, o tem ni dvoma, da pa postaja tudi značilnost naše občine, je pa tudi res. Slovenci smo že od nekdaj radi petli. Ob vseh mogočih priložnostih, največkrat pa takrat, ko smo bili veseli in brez skrbi - to si želimo tudi danes - in ob raznih slovesnostih. V petju smo utapljali skrbi (to počenjamo tudi danes), s pesmijo smo vedno izkazovali svojo dobro voljo (tudi to počenjamo še danes). Petje nas Slovence spremlja skozi vse življenje. Če že vsi ne pojemo, pa zagotovo vsi radi petje poslušamo. Ampak število enih in drugih se čedalje bolj izenačuje, to pa pomeni, da nas čedalje več tudi poje, ne samo posluša.

Tudi v naši občini je tako. Morda nisi vedel, dragi bralec, da imamo v naši občini kar 21 pevskih zborov in da v teh zborih poje skoraj 700 pevcev. „Kdor poje, zlo ne misli“, je že star slovenski pregovor. Za teh 700 pevcev smo lahko prepričani, da „zlo ne mislijo“. Pa jih bo kmalu še več, saj se kar naprej pojavljajo interesi iz krajevnih skupnosti in tudi iz čisto majhnih vasic, da bi ustanovili pevski zbor in da bi tudi organizirano petli. Če bo šlo tako naprej, bo v naši občini kmalu organizirano celo preko 1000 občanov. In prav je tako. Ne samo zato, ker je to slovenska značilnost, tudi zato, ker je to lepo, ker to družijo ljudi, ker krepijo prijateljstvo, narodno zavest in pripadnost.

Za uvodnik namenjen prostor je zanesljivo premajhen, da bi se vanj dalo napisati nekaj več o petju in njegovem pomenu. Samo eno značilnost pa bi vendarle izrazil. Narodnoosvobodilno borbo in pesem v njej. Partizani vedo povedati prav presenetljive učinke, ki jih je pesem napravila za razpoloženje v tistih hudih časih med 41. in 45. letom. Že skoraj do smrti izmučene borce, neprepane, lačne, preganjane in prezeble, je prav partizanska pesem velikokrat dvignila na noge in jih poglala v še bolj srdit boj za svobodo.

Zato naj se teh naših 700 pevcev še podvoji, in še več. Več nas bo pelo, manj jih bo „zlo mislilo“.

Nenazadnje pa Slovenci radi rečemo tudi, da kdor ni bil še nikoli na Triglavu in kdor ne poje pri nobenem pevskem zboru, sploh ni pravi Slovenec.

Potrošništvo in pomanjkanje

Teoretiki pravijo in praksi jim da prav, da se potrošništvo (brezglavo nakupovanje in hlastanje za stvarmi, ki jih sicer nujno ne potrebujemo) pojavlja v dveh primerih: v družbi izobilja in razvijajoči se družbi, ki včeraj še ni imela dovolj osnovnih artiklov za človeka dostojno življenje in je pravkar to stanje prešla ter želi „nadoknaditi“ prejšnje pomanjkanje. Mi smo nekje v sredi in potem takem pri nas „teoretično“ ni pravih pogojev za potrošništvo.

A se nekateri ob vrstah in nerganju zaradi pomanjkanja kave, praškov in še česa ogrevajo za izraz „potrošniška mrzlica“. Zlasti še, ker je bojda pri nas nemalo ljudi, ki imajo v kletih zaloge olja, sladkorja, praška in drugih artiklov, ki jih trenutno na tržišču ni, ali „pa bodo kmalu zmanjkali“. Resda prav posamezniki, ki imajo „informacije iz prve roke“, včasih sprožijo nekoliko močnejše nakupovalne plazove. Vendar pa pri vseh teh pojavih ne gre za pravo potrošništvo.

Ločiti velja dve stvari, na kateri je opozorila tudi komisija za agitacijo in propagando pri predsedstvu CK ZKS. Ostanke malomeščanstva in starih navad, z edinim motom – imeti več in boljše kot sosed, od povsem človeške skrbi: imeti najnujnejše stvari za življenje ter si zato narediti nekaj zaloge, (ki jo s stališča SLO spodbujamo).

Tudi najmanjših oblik potrošništva ni mogoče odpraviti z administrativnimi ali drugačnimi ukrepi. Je le ena pot: najti vzroke, ki so pripeljali do potrošništva in le te odpraviti. V našem primeru bi lahko pokazali na dva osnovna vzroka: na gospodarske (in administrativne) težave, ki ponekod hromijo preskrbo z osnovnimi življenjskimi artikli in na premajhno zavest ljudi (resda pri manjšini), ki osebne potrebe postavljajo pred splošne družbene interese. Vrtni red obeh vzrokov ni slučajen.

Najboljše obveščanje in propaganda je dobra založenost tržišča. Z njo bomo gotovo odpravili nekatere oblike potrošništva. Naloga sredstev množičnega obveščanja je predvsem obelodanjenje resnice. Razkrivanje sredin in posameznikov, ki zaradi svojih ozkih interesov zadržujejo določene izdelke v skladiščih pod plaščem resnejših gospodarskih težav. (iz Dnevnika)

INŠPEKTORJI SO BILI DELAVNI, SAMO PREMALO JIH JE

Občinska skupščina je obravnavala poročilo inšpekcijskih služb za lansko leto in ugotovila, da so bili inšpektorji delavni. Vendar pa ostaja še precej naloga, ki bi jih laže reševali, če bi imeli z inšpektorji pokrita vsa področja. Inšpekcija ima poleg nadzora predsem preventivno vlogo. Potrošniški sveti ne delajo. Zaloge si kopičijo predvsem isti posamezniki.

Glavni poudarek dela inšpekcijskih služb v naši občini naj bi bil v bodoče pri urejanju smetišč, ukrepah za preprečevanje gradenj na nezazidljivih zemljiščih, poostrenih ukrepov pri kontroli prehranbenega blaga oziroma jedil in družbeni prehrani in problemu odlaganja odpadnih snovi, materialov in drugih stvari.

Veterinarska inšpekcija je opravljala strokovni nadzor nad vsemi, ki se ukvarjajo s proizvodnjo živali, z živalskimi produkti in proizvodi ter raznimi odpadki, s katerimi se lahko prenašajo kužne in zajedalske bolezni. Lani v naši občini ni bilo posebno nevarnih kužnih bolezni, saj so bila vsa preventivna cepljenja pravočasno opravljena. Med drugim je bilo cepljenih tudi 1200 psov proti steklini, 200 lastnikov psov pa je bilo krepko kaznovanih, ker svojih psov niso dali cepiti. Inšpekcija je redno kontrolirala tudi proizvodnjo mesa v šmarški klavnici, tako da do onesnaženja mesa in mesnih izdelkov ni prihajalo. Takšni pregledi so

bili tudi v gostinskih obratih, kjer so klali prašiče. Tudi odkup živine na odkupnih mestih je bil redno kontroliran. Posebna pozornost je bila posvečena mleku, saj je bilo lani izvedenih kar 769 bakterioloških testov.

Tudi sanitarna inšpekcija je delala v skladu s svojimi nalogami. Opravljala je nadzor nad proizvodnjo in prometom z živili, sodelovala pri cepljenju otrok proti nalezljivim boleznim in pri deratizaciji. Inšpekcija ugotavlja, da higienske razmere v trgovskih in gostinskih obratih niso vedno zadovoljive. Veliko dela je imela sanitarna inšpekcija tudi z dajanjem soglasij k lokacijskim in gradbenim dovoljenjem, saj je lani izdala kar 307 takšnih soglasij.

Tržna inšpekcija je lani izvedla 414 kontrol in 314 pregledov raznih proizvodnih, trgovskih, gostinskih, obrtnih in drugih dejavnosti. Inšpekcija ugotavlja, da so nekatere naše trgovine – zlasti na podeželju – zelo pomanjkljivo urejene, kar ocenjujejo z ugotovitvijo, da

matične OZD zaradi majhnega prometa za urejevanje trgovin niso najbolj zainteresirane. Inšpekcija tudi ugotavlja, da so potrošniški sveti sploh še niso zaživel, kar ni dobro, saj bi prav ti organi v krajevnih skupnostih lahko v veliki meri reševali problematiko. Zaskrbljujoča je tudi ugotovitev, da se vse več gostiln preoblikuje v bife. Od 48 gostinskih obratov pa je le 12 takšnih, ki ustrezajo nazivu gostilna. Glede potrošniške mrzlice bo inšpekcija v bodoče zelo ostro ukrepala, če bo prihajalo do tega. Ugotavljajo namreč, da si zaloge kopičijo vedno ene in iste stranke, ki dovoljene količine npr. praška nabavljajo v več trgovinah, kadar seveda je na zalogi. Tako kot druge inšpekcije, tudi tržna ugotavlja, da bi potrebovali še enega tržnega inšpektorja in še en službeni avto.

Urbanistična inšpekcija je nadzorovala objekte v gradnji in se srečevala s številnimi problemi. Eden glavnih problemov je v tem, da pogostokrat gradimo z odstopanjem od zazidalnih načrtov, ker so nekateri že zastareli. Inšpekcija bo v bodoče vztrajala, da je potrebno še pred razgrnitvijo zazidalnih načrtov pridobiti mnenje urbanistične inšpekcije. Poseben problem

predstavljajo tudi počitniške hišice brez lokacijskega dovoljenja. Tudi glede tega bodo v bodoče uporabljeni ostri ukrepi.

Komunalna inšpekcija je glavno pozornost namenila nadzoru v zvezi z urejevanjem smetišč in odlaganjem odpadkov. Samo dve izmed 18 krajevnih skupnosti imata urejena svoja odlagališča smeti, problem pa je tudi v tem, da mnogi Litijani in Šmarčani nimajo tipičnih smetnjakov. Tudi proti tem posameznikom bodo ukrepali.

Ostale inšpekcije (gradbena, cestna, elektro, gozdarska) so lani delo opravljale po dogovoru oz. po potrebi. Teh inšpekcij nimamo organiziranih kot samostojne občinske inšpekcije, ampak so delovale v naši občini na podlagi pogodb in dogovorov.

Morda je zanimiva še tale ugotovitev gozdarske inšpekcije: zmerna sečnja gozdov mora biti vodilo gospodarjenja z gozdovi v naših razmerah, kajti zeleni pokrov je v tem geološko razgibanem svetu sila pomemben za življenje človeka. Letni poseki v nekaterih gozdovih so bili lani celo previsoki.

NOVA ORGANIZIRANOST OBČINSKE UPRAVE

Osnutek odloka o novi organiziranosti in delovnem področju občinskih upravnih organov in strokovnih služb so na junjski seji občinske skupščine obravnavali vsi trije zbori in ga posredovali v javno razpravo do konca avgusta letos.

Gre predvsem za uskladitev z zakonom o sistemu državne uprave, osnutek odloka pa ureja razmejitve delovnih področij med posameznimi občinskimi upravnimi organi.

Seveda pa bi bile spremembe v organiziranosti občinske uprave nesmiselne, če ne bi prinesle tudi nekaj boljšega. Ali bodo spremembe prinesle racionalnejše delo, večjo strokovnost, boljše odnose in še kaj, je za sedaj še težko ocenjevati, saj so spremembe šele v osnutku. Brez dvoma pa bi bilo potrebno od vsake organizacijske spremembe pričakovati tudi boljše vsebino. Med drugim naj bi občinska uprava tudi vse bolj postajala visoko usposobljena strokovna služba, ki bo občanom vedno na razpolago, in vse manj oblast.

Seveda gre pri tem tudi za bistveno vprašanje delovnega časa občinske uprave, ki je sedaj razen srede popoldne – večinoma takrat, ko so tudi drugi delovni ljudje v svojih službah. Čeprav to vprašanje ni stvar odloka o organiziranosti uprave, pa je vendarle pomembno. Delovni ljudje naj bi namreč zadeve v občinski upravi opravljali v prostem času in ne med delom, kar bi bil lahko tudi bistveni prispevek k stabilizaciji. V

SPREMEMBE

- oddelek za gospodarstvo naj bi bil občinski komite za planiranje in družbenoekonomski razvoj
- oddelek za občno upravo, družbene službe in proračun naj bi bil občinski oddelek za splošne upravne zadeve in občno upravo
- oddelek za inšpekcijske službe naj bi bil občinski inšpektorat
- davčna uprava naj bi bila občinska uprava za družbene prihodke
- oddelek za notranje zadeve naj bi bil občinski oddelek za notranje zadeve
- oddelek za ljudsko obrambo naj bi bil občinski oddelek za ljudsko obrambo
- geodetska uprava naj bi bila občinska geodetska uprava

Za opravljanje strokovnih, organizacijskih in tehničnih nalog pa naj bi bila oblikovana strokovna služba – sekretariat skupščine in izvršnega sveta z notranjimi organizacijskimi enotami: sekretariat skupščine – kadrovska služba – sekretariat izvršnega sveta

tem primeru bi se tudi bolj približali takšni vlogi občinske uprave, ki naj bo poleg visoke strokovnosti tudi servis za občane in delovne ljudi. Seveda pa to ne velja samo za občinsko upravo, ampak tudi za vse druge službe, urade in organizacije, kjer imajo občani vsakodnevne opravke. Praktična izvedba tega pa seveda tudi ne bi šla brez povsem razumljivih težav. Tudi delavci občinske uprave so namreč delovni ljudje s problemi, ki jih ima vsakdo. To so predvsem njihovi problemi otroškega varstva, prehrane, obveznosti v popoldanskem času in drugi. Rešitev pa bi bilo dobro kljub problemom iskati.

BODICE

– Če hočeš miren sprehod, se sprehodi po prostornem Centromerkurju. Zagotovljeno ti je, da te ne bo nihče motil, še najmanj pa prodajalci...

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA IN ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI O PLANSKIH DOKUMENTIH

PREDVSEM VOLJA DELOVNIH LJUDI

Tudi zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti litijske občinske skupščine sta razpravljala o planskih dokumentih za obdobje 1981–1985.

Delegacije Predilnice, Krajevne skupnosti Jevnica, občinskih družbenopolitičnih organizacij in Milice ter Lesne industrije Litija so na seji obeh zborov predložile pismene pripombe oz. mnenja na nekatera poglavja v planskih dokumentih 1981–85. Tako kot vse ostale pripombe in mnenja ter predloge jih bo obravnaval odbor za plan pri SO Litija in jih eventuelno vključil v predloge dokumentov, oziroma izdelal odgovore in, pojasnila na pripombe iz javne razprave.

Oba zbora sicer nista podrobneje obravnavala osnutkov planskih dokumentov, težišče razprave je bilo predvsem v tem, da je potrebno oblikovati takšne plane, ki bodo odraz volje in interesov delovnih ljudi in občanov ter naših celotnih zmoglosti. Za to pa je seveda potre-

bno organizirati dobro javno razpravo.

Zbora sta sklenila, da je potrebno javno razpravo organizirati in jo tako voditi, da ne bo v nobeni krajevni skupnosti niti organizaciji združenega dela prišlo do primera, ko delavci oz. občani ne bi razpravljali o osnutkih planov.

Presežek v občinskem proračunu

Vsi trije zbori občinske skupščine Litija so na junjski seji sprejeli odlok o potrditvi zaključnega računa proračuna občine Litija za leto 1979.

Prihodki občinskega proračuna so lani znašali nekaj nad 4 stare milijarde din, odhodki pa dobre 3,8 stare milijarde din. Presežek, nekaj nad 200 starih milijonov din, je bil namenjen za neporavnane obveznosti iz leta 1979 (obilikovanje občinskih blagovnih rezerv, obrambne priprave, prostorski plani, rezervni sklad), del (73 starih milijonov) pa je bil prenešen v občinski proračun za letošnje leto.

V rezervnem skladu je bilo lani 59 starih milijonov prihodkov in 38,5 starih milijonov din odhodkov. Presežek v rezervnem skladu je bil prenešen v rezervni sklad proračuna litijske občine za leto 1980.

Napredek mora biti!

Ob razpravah o osnutkih planskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje 1981–1985 se pojavljajo tudi nekatera (osamljena) dokaj črnogleda in pesimistična mnenja o možnostih za realizacijo nekaterih nalog iz osnutkov planov. Ob tem pa bi veljalo zapisati nekatera razmišljanja predsednika litijske občinske skupščine Jožeta Dernovška, ki je na zadnji seji družbenopolitičnega zbora rekel: „Težav, ki pestijo naše gospodarstvo, se nevdovno vsi zavedamo. Vsi smo tudi za čimbolj učinkovite prijeme, ki bodo prinesli stabilnejše gospodarjenje. Vendar pa se napredku kljub vsemu ne moremo in ne smemo odreči. Naši pogledi in naše delo mora biti usmerjeno naprej v še boljše življenje in še večje dosežke in pridobitve. To je bil vedno naš cilj in mora biti tudi vnaprej. Seveda pa bomo pri tem morali biti veliko bolj pridni, varčni in preudarni. Za vse nove pridobitve bomo morali vlagati tudi novo in boljše delo.“

ZAKAJ TAKO?

Rad bi ti nekaj povedal:

Prvič:
namesto tvoje spakedranke „snack caffe“, ki je nihče ne razume, bi na svoj izvesek raje napisala, da prodajaš kavo, sladoled in še kaj, da bomo sploh vedeli, za kaj greš. Pa še več boš prodala.

Drugič:
tvoja tabla in tvoj izvesek nista v skladu z vseslovensko akcijo, ki je lani potekala pod okriljem SZDL v vsej Sloveniji z delovnim naslovom „slovenščina v javni rabi“. Na omenjenem izvescu namreč piše „snack caffe“ kar ni itni razumljivo niti lepo, na tvoji tabli pa tudi sicer kar mrgoli slovničnih napak:

- brez alkoholne se namreč piše skupaj
- ne piše se vsaki, ampak vsak

– če pa že piše vsaki, bi tisti i lahko imel piko.

Tretjič:
svojo neokusno in kičasto tablo si namestila na pročelje Farbarjevega gradu, ki je spomeniško zaščiten, saj ga kot grad Turn poznamo že od leta 1587. V gradu je ustvarjal svoja veličastna glasbena dela tudi slovenski skladatelj Peter Jereb, ki smo mu na grad vzdali spominsko ploščo. Zaradi nekakšne kičaste plastike z mnogimi slovničnimi napakami pa je postala skoraj izrinjena in neopazna. Tudi slikarka Mira Pregelj je živela in ustvarjala v tem gradu. Na oba smo Litijani neizmerno bolj ponosni kot pa na nekakšno plastiko brez kulturne in zgodovinske vrednosti.

Občinskim upravnim organom pa bi postavil tole vprašanje:

Prvič:
kako je možno, da izdajate obrtno dovoljenje za nekakšen „snack caffe“, kar ni razumljivo nobenemu pripadniku jugoslovanskih narodov?

Drugič:
kaj menijo o vsem tem inšpektorji?

Pa še za litijsko Kulturno skupnost eno vprašanje:

Kako ocenjujete dejstvo, da so se v hiši iz leta 1587, spomeniško zaščiteni, in v kateri so ustvarjali umetniki kot Peter Jereb in Mira Pregelj, pojavile nekakšne kičaste napisne table, ki so poleg vsega še polne slovničnih napak? Najbrž se boste strinjali z ugotovitvijo, da to, kar se počena s Farbarjevimi gradom, ni dober odnos do naše kulturne dediščine.

Urednik

PO SLEDEH DELEGATSKIH VPRAŠANJ

Avtobus ne vozi

Delegacija Krajevne skupnosti Štangarske poljane je postavila občinski skupščini vprašanje, zakaj avtobus na progi Litija – Ljubljana, preko Trebeljevega ne vozi, kljub temu, da je cesta preko Trebeljevega zaradi plazov že prevozna. Pravijo, da sedaj nimajo nobenega javnega prevoza in da so dobili informacijo, da bo s 1. junijem letos uvedena proga samo na relaciji Ljubljana – Trebeljevo.

Oddelek za gospodarstvo SO Litija je posredoval odgovor, v katerem pojasnjuje, da je sedaj na cesti preko Trebeljevega možen promet samo z osebnimi vozili, za težja vozila pa cesta še ni usposobljena. Cesta, ki jo je močno poškodoval plaz, bo popravljena še letos, takrat pa bo spet pričel voziti avtobus.

Telefon na Vačah

Delegacija z Vač se je zanimala za napeljavo telefona na Vače, predvsem v bolj oddaljene vasi in za stroške v zvezi s tem.

Oddelek za gospodarstvo je pojasnil, da je financiranje PTT mreže od razvodišča osnovne mreže dalje izključno v pristojnosti krajevnih skupnosti oz. krajanov.

Sklep brez sestanka

Na Vačah so že nekajkrat imeli primere, ko zaradi pomanjkanja časa niso mogli posameznih primerov rešiti na sestankih, zato so navezali osebne kontakte s posameznimi člani določenega organa. Ko so dobili mnenje članov določenega organa, so smatrali, da je sklep veljaven, čeprav ni bil sprejet na sestanku. Vprašujejo, če je to prav.

Oddelek za občno upravo popolnoma dokončnega odgovora ni mogel dati, ker je pravilnost omenjenega postopka v prvi vrsti odvisna od opredelitev v splošnih aktih organov, za katere gre. Kljub temu pa takšno „sklepanje“ ne more zagotoviti demokratične razprave o določenem vprašanju in ga ne kaže uporabljati.

Kdo bo delal v krajevnem uradu

Delegacija z Vač je občinski skupščini postavila vprašanje zasedbe delovnega mesta v krajevnem uradu na Vačah, ki je že več kot 6 mesecev nezasedeno.

Izvršni svet SO Litija se je strinjal z Vačami, da je potrebno pri izbiri kandidata za vodenje krajevnega urada upoštevati tudi mnenje organov krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, vendar pa o izbiri kandidata ne morejo odločati, saj je za to pristojen funkcionar, ki vodi občinski

upravni organ, kamor spadajo tudi krajevni uradi, po predhodnem mnenju delovne skupnosti. Sicer pa bo izvršni svet dokončno stališče o tem primeru – gre za sklenitev delovnega razmerja za določen čas z edino prijavitelno kandidatko – zavzel, da bodo končani še nekateri postopki v zvezi s tem pri Občinski konferenci SZDL Litija.

S postaje milice v juniju

PODRL PEŠAKINJO IN POBEGNIL

Dne 13/6-1980 ob 10.20 je neznan voznik motornega kolesa na Šmarski cesti v Litiji podrl pešakinjo A E, in po nesreči pobegnil neznan kam. Pešakinja je pri tem dobila hude telesne poškodbe. Naprošamo vsakogar, ki bi o nesreči kaj vedel, da to sporoči na PM.

DRZNA TATVINA ŽENSKÉ TORBICE

Dne 17/6-1980 ob 13.20 je M. B. prišla z vlakom v Jevnico in izstopila ter se napotila peš proti mostu čez reko Savo. Ko je prišla približno 100 m od železniške postaje, je za njo priteknel Marko JURKIČ, star 18 let, brez zaposlitve in brez bivališča. Ko je tekel mimo oškodovanke, ji je iz rok iztrgal manjšo žensko torbico in z njo izginil v grmovju ob reki Savi. Tam je pregledal vsebino, iz denarnice vzel denar, denarnico z drobižem pa odvrnil v Savo, medtem ko je torbico z dokumenti skrnil v grmovju ob reki JURKIČa so ovadili javnemu tožilcu in odpeljali v pripor v Ljubljano.

NAJDEN DENAR NA ROZMANOVEM TRGU

Meseca junija so trije otroci iz osnovne šole na Rozmanovem trgu našli v različnih časih denar, ki se sedaj nahaja na PM in ga lastniki lahko tudi dobijo.

PROMETNA VARNOST

Na naših cestah so miličniki dobili 12 voznikov, ki so vozili motorno vozilo pod vplivom alkohola. 8 voznikom je bilo začasno odvzeto vozniško dovoljenje, ostali pa bodo izpit še morali narediti. Brez vozniškega dovoljenja se je vozilo 15 voznikov, medtem ko dva nista imela potrdila o znanju cestno prometnih predpisov, ko sta upravljala kolo z motorjem.

OBVESTILO LASTNIKOM PSOV

Zadnje čase so pogosti primeri, ko se občani pritožujejo nad nekaterimi lastniki psov, ki svojih štirinožnih ljubljencev nimajo priklenjenih in prosto tekajo okoli. Čeprav pes morda ni napadalen, mora biti priklenjen, to lastniki očitno vedo, vendar se nekateri tega ne držijo. Izpuščeni štirinožci tekajo prosto okoli, najraje se klatijo okoli kant za smeti, jih prevračajo in onesnažujejo okolico stanovanjskih hiš. Izpuščeni psi tudi radi skačejo v otroke, ki se jih še posebno bojijo. Lastnike nepriklenjenih psov bomo dosledno prijavljali sodniku za prekrške.

R. B.

Kam z malimi živalmi med dopustom?

Je že tako! Na dopust smo vedno dobro pripravljene. Vemo, kam bomo potovali, kdaj in kako. Predno gremo, bomo izključili elektriko, zaprli pipe, zaklenili vrata. Kaj pa naše male živali? Smo za njih tudi tako dobro poskrbeli? Kdo jih bo hranil v naši odsotnosti? Jih bomo morda vzeli s seboj? Če imamo zlatega hrčka, lahko. Seveda v kletki, ki ne bo zavzela preveč prostora. Sprememba hrčka ne bo škodovala, saj ga bo hranila roka, ki jo pozna. Nekaj sveže zelenjave bomo vedno našli, zrnje pa vzamemo s seboj. Ker je hrček, izredno čista živalca, ga bomo lahko imeli tudi v hotelski sobi v mirnem kotičku, kjer ni prepiha in ne sonca, saj je hrček žival noči. Če gremo z doma samo za nekaj dni, mu natrosimo toliko več zrnja v skodelico brez zelenjave, ki bi segnila.

Naš skromni morski prašiček je z vsem zadovoljen, samo da lahko melje in melje. Kar v košarico z njim in hajd na dopust. Posebno če gremo kam na deželo, kjer je v bližini vrt, travnik ali njiva. Pridno se bo „pasel“ in ne bo pogrešal doma. Živalca se rada sonči, samo v hudi vročini moramo poskrbeti za senčen prostor, kamor se bo zatekla. Ker pohrusta veliko zelenjave, vode ne potrebuje. Jeza pa kar pustimo v vrtu, saj mu polžev ne bo zmanjkalo. Vrt mora biti velik najmanj 1000 kv. m,

tolikšen je njegov življenjski prostor. Mora biti tudi dobro ograjen, ker žival rada uide. Najbolje je, da ga spustimo v gozd, kjer je njegov pravi dom. Če bi ga vzeli s seboj na dopust in ga zaprli v zabojček, nam bi poginil.

Tudi želva bo ostala lepo doma. Na vrtu si bo sama našla hrano. Če imamo jagode in solato, jih dobro ogradimo, kajti to je željina najljubša hrana. V hudi vročini se bo zakopala v hlad ali zemljo. Ne pozabimo na vodo, ki jo nujno potrebuje. In to v precej veliki posodi, da se bo lahko skobacala v njo.

Tako! Za naše male živali smo dobro poskrbeli. Psi bomo seveda vzeli s seboj! (tudi naši hoteli imajo pasje bokse), muco bomo pa obesili na vrat dobrih sosedov, ki jo bo hranila.

Zdaj pa brez skrbi na dopust. Pa naj bo sončen in lep! (iz Dnevnik)

– SZDL Litija je sklicala posvet o telesni kulturi. Od 60 vabljenih je samo 9 zmoglo spraviti skupaj toliko moči, da se je posveta udeležilo. Očitno je bil posvet prepozno, saj je večini že zmanjkalo telesnih moči...

SKUPŠČINA SKUPNOSTI ZA REALIZACIJO III. OBCINSKEGA SAMOPRISPEVKA SE JE SESTALA NA PRVI SEJI

SEDAJ PA NA DELO

Sredi junija se je na prvi seji sestala skupščina skupnosti za realizacijo programa III. občinskega samoprispevka v litijski bočini.

Delegati so na prvi seji sprejeli statut skupnosti in izvolili izvršni odbor, ki ga bo vodil Branko Pintar. Realizacija programa III. občinskega samoprispevka, za katerega so se lani jeseni odločili občani in delovni ljudje, bo sicer edina naloga skupnosti, vendar zelo zahtevna. Celoten program bo pač treba realizirati, saj je bila in je to volja in interes delovnih ljudi iz litijske občine. Seveda brez težav ne bo šlo. Skupnost pri realizaciji programa pričakuje predvsem vsestransko pomoč in sodelovanje, saj bi v primeru ustvarjalnega in zavzetega pristopa prav vseh dejavnikov v občini program realizirali brez prevelikih težav.

Dokončni terminski plan realizacije programa skupščina na prvi seji še ni sprejela, ker so potrebni še ustrezni postopki pri izdelavi planskih dokumentov za obdobje 1981 – 1985. Seveda pa bo program III. občinskega samoprispevka v vseh teh dokumentih moral zavzeti prioritarno mesto.

STARI RAČUNI

To, kar se zdaj dogaja na trgu, smo lahko slutili že prej, takrat, ko smo z nizkimi cenami varovali življenjsko raven

Beograd ni več edino mesto, kjer meščani stojijo v vrstah pred prodajalnimi. Pomanjkanje ni več posebnost glavnega mesta, ampak ga čutijo tudi drugje po državi. Ni kave, ni detergentov, ni cementa. Na pomanjkanje nekaterih izdelkov smo se že navadili, s pomanjkanjem drugih pa se težje sprijaznimo, ker nas bolj prizadene. S cementom je drugače: Samo tisti, ki gradijo hiše, so vedeli, kako hudo je, če ga ni. Nekaj drugega pa je, če ni detergentov. Prav tako je, če zmanjka mila (te dni krožijo po Beogradu recepti, kako se izdeluje domače milo).

Kako je mogoče, da pride v državi, ki ima 2000 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca, do tako množičnega pomanjkanja? Pa se tudi to lahko zgodi, in sicer zaradi tega, ker smo bili leta in leta navajeni standarda, ki ni bil sad domačega dela, ampak tudi uvoza. Uvažali smo življenjsko raven in akumulacijo in šele ko smo se znašli v položaju, da tako ne gre več, smo dojeli, kje smo in kakšni smo.

Položaj s kavo bi bil nedvomno drugačen, če bi bila kava doslej blago. Vendar so bile prazilnice nekakšni državni ali komunalni objekti, ki so terjali uvoz in redno dobivali koli-

čino kave, ki jim je šla. Niso se menile za to, za čigave devize se uvažajo. Posledica tega je, da se prazilnice gradili celo v nerazviti občinah. In pri prazilnicah kave se je dalo zaslužiti. Kako naj si sicer razložimo, da imamo zdaj v Jugoslaviji petkrat večje zmožljivosti, kakor pa je porabimo. V tem podatku je tudi pojasnilo, zakaj zdaj leži kava v lukah in skladiščih. Prazilnice je nočejo prevzeti in postavljajo za pogoj višje cene. Samo z višjimi cenami je mogoče zagotoviti sredstva, s katerimi bi pokrili nedelo teh strašanskih zmožljivosti.

Zvezni izvršni svet je ravnal dobro, ko je pred dnevi sprejel odlok, da v prihodnje lahko vsakdo, ko ima devize, uvažajo prazilnice kave. Tako je kava postala blago, zato lahko upamo, da je bo na trgu dovolj, različnih vrst in porazličnih cenah.

Pri pomanjkanju detergentov gre za nekaj drugega, vendar ni velike razlike. Detergenti so na domačem trgu bili blago, toda zgolj v reklamah. Cene jim niso določali proizvajalci, ampak država. Tako ni bilo mogoče zagotoviti sredstev za širjenje zmožljivosti oziroma za to, da bi zagotovili proizvodnjo za izvoz. Le tako bi proizvajalci

lahko prišli do deviz.

Kruha je dovolj, celo toliko, da ga lahko mečemo proč. Pri nas zmečemo proč na leto toliko kruha, da bi z njim lahko prehranili 2,5 milijona ljudi. Kruha je dovolj, toda primanjkljaj nadomeščamo iz uvoza. Morda ga ne uvozimo več, kot ga odvržemo. In zakaj ga mečemo stran? Zato, ker je poceni.

Zdaj je na trgu tudi dovolj mesa. Lani ga ni bilo in nikar ne bodimo prepričani, da ga prihodnje leta bo. Vzrok: z nizkimi drobnoprodajnimi cenami se živinorejska politika ne da izvajati. Število govedi se že pet let ne spreminja, zato, da imamo zdaj dovolj mesa, pa se lahko

zahvalimo zgolj tistim, ki pitajo prašiče. Dandanes, to je znano, jemo meso po ceni, ki ni v skladu s cenami živine. Se pravi, cene živine niso v pariteti s cenami mesa. In če letos izgublja klavnična industrija, bo prihodnje leto vrnila zogo živinorejcem. Tako gre iz leta v leto iz cikla v ciklus. Dolga leta smo z nizkimi cenami mazuta navajali gospodinjstva k uporabi tega naftnega derivata. Zdjaj se marsikdo prijemlje za glavo. Gospodinjstva se bodo že nekako znašla, toda kako naj se znajdejo številna podjetja, ki so zgradila kotlarne za mazut? Zdjaj se bodo morala preusmeriti na premog, premoga pa ni dovolj. In tudi ne bo ga prav kmalu,

kajti tako zelo zvišane porabe ni mogoče organizirati čez noč.

Zakaj je tako? Zato, ker smo šele lani prišli k sebi. Razvite države so že leta 1973 napravile programe za varčevanje z energijo in nadomeščanje nafte. Pri nas pa je tako: zvezni izvršni svet je lani prvič predložil skupščini Jugoslavije, naj sprejme neko zahtevo po hitrem postopku. To je bil zakon, ki omejuje graditev objektov s pogonom na tekoča goriva. Ne samo da so ta zakon sprejeli po navadnem postopku, ampak so ga sprejeli s številnimi pridržki. Delegati iz posameznih okolij so zahtevali olajšave in jih tudi dobili. Zdjaj so dobili devalvacijo.

SE ZAVEDAMO ŠKODLJIVOSTI KAJENJA?

KAJENJE — ZA VESTNO SKRAJ ŽIVLJENJA

Tobak izvira iz Amerike, kjer so ga Indijanci uporabljali predvsem pri verskih obredih. V Evropo so ga prinesli po odkritju Amerike. V začetku so ga uporabljali predvsem zdravniki kot zdravilo, saj so še v 18. stoletju mnogi menili, da je tobak čudodelno zdravilo. Vse bolj pa se je širila uporaba tobaka med ljudmi, predvsem med moškimi: (nekateri so ga zvečili, drugi njuhali, tretji kadili (pipe in cigare). Sredi 19. stoletja so se pojavile tudi cigarete. Po letu 1900 se je začelo močno širiti kajenje cigaret med moškimi in med ženskami; tako lahko danes govorimo o prvi epidemiji kajenja. Danes je proizvodnja cigaret v svetu skoraj 4-krat večja kot pred 2. svetovno vojno (v Jugoslaviji skoraj 6-krat).

Ob vsem večjem pojavljanju nekaterih bolezni v zadnjih 50. letih so zdravniki iskali vzroke za to.

Dolgo ni nihče pomislil na zvezo med kajenjem in boleznimi. Po 2. svetovni vojni so posamezniki opozarjali na nevarnost kajenja. Vrstile so se mnoge raziskave. Šele poročilo angleške študije l. 1962 in ameriške študije „Kajenje in zdravje“ leta 1964 je neizpodbitno potrdilo vzročno zvezo med kajenjem in nekaterimi boleznimi. Vse kasnejše raziskave so potrdile in dopolnile spoznanja v zvezi s škodljivostjo kajenja.

Katera pa so ta spoznanja?

1. umrljivost kadilcev je približno

za 30 do 80 % večja kot pri nekadilcih

2. čezmerna umrljivost narašča s povečanim številom pokajenih cigaret

3. umrljivost je večja pri tistih, ki inhalirajo

4. čezmerna umrljivost je večja pri tistih, ki so začeli kaditi že v mladosti

5. umrljivost je večja pri kadilcih cigaret kot pri kadilcih pip ali cigar

6. umrljivost kadilcev, ki so prenehali kaditi, se počasi približuje umrljivosti nekadilcev.

Katere bolezni pa povzročajo čezmerno umrljivost kadilcev?

1. Pljučni rak — pred 1. svetovno vojno je bila to redka bolezen, danes je to najpogostejša oblika raka pri moških v Sloveniji (vsako leto odkrijemo več kot 400 novih bolnikov), pa tudi pri ženah ga je vse več. Pri nekadilcih je pljučni rak redka bolezen, kadilci zbolevajo 20-krat pogosteje.

2. Kronični bronhitis in pljučna naduha (emfizem) — pri kadilcih 15-krat pogostejša bolezen kot pri nekadilcih. Glavna okvara je postopno zoževanje dihalnih poti in propadanje pljučnih mešičkov, v dihalnih

OBVESTILO UČENCEM

IN NJIHOVIM STARŠEM

Učence, ki so v letošnjem šolskem letu končali osemletko ter njihove starše obveščamo, da nameravamo v šolskem letu 1980/81 v Litiji organizirati redni oddelek poklicne kovinarske šole v sklopu Centra strokovnih šol Zagorje ob Savi.

Obenem obveščamo učence, ki si še niso zagotovili učnih mest, da je v organizacijah združenega dela Kovina Šmartno, Gradmetal in Lesna industrija, na voljo še precej učnih mest za poklice kovinarske smeri.

SPREMEMBE

V razpravi je osnutek sprememb statuta občine Litija, ki so ga do 15. avgusta letos v razpravo posredovali vsi trije zbori občinske skupščine Litija.

Osnutek sprememb se v glavnem nanaša na izvršni svet (funkcije, sestava, pravice in dolžnosti članov, odgovornost, način dela, razmerja do občinske skupščine, upravnih organov, samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij), kar terja zakon o sistemu državne uprave.

Osnutek sprememb podrobneje opredeljuje tudi temeljno organizacijo občinskih upravnih organov, saj je Ustanovno sodišče SR Slovenije ugotovilo, da statuti občin Celje, Žalec in Litija v določbah o občinskih upravnih organih povzemajo le splošno opredelitev funkcij in nalog upravnih organov, ne pa tudi temeljne organizacije občinskih upravnih organov.

Člani izvršnega sveta in načelniki

Na osnovi osnutka sprememb občinskega statuta naj bi bili v bodoče vsi načelniki občinskih upravnih organov tudi člani izvršnega sveta.

Ali drugače: člane izvršnega sveta naj bi izvolila občinska skupščina za štiri leta (po štirih letih lahko še enkrat za 4 le-

ta), izmed članov izvršnega sveta pa naj bi občinska skupščina imenovala funkcionarje, ki bodo vodili občinske upravne organe (načelnike). Funkcija načelnika občinskega upravnega organa bi bila torej omejena na 4 leta oziroma največ še za naslednja štiri leta (skupno 8 let).

Razprava o osnutku sprememb statuta občine Litija bo potekala v družbenopolitičnih organizacijah, organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih organizacijah in skupnostih do 15. avgusta, na septembrski seji pa naj bi vsi trije zbori občinske skupščine sprejeli statutarne spremembe.

KAKO POVEČATI MNOŽIČNOST?

Problemska konferenca SZDL o telesni kulturi je kot vseobsežna akcija SZDL v Sloveniji za nami. Vendar pa je ne razumemo kot enkratno akcijo, ampak kot stalno dejavnost.

Glavni poudarek tako v javni razpravi pred problemsko konferenco, kot tudi na sami konferenci je bil dan razvijanju množičnosti. To seveda ne pomeni, da bomo tekmovalni (vrhunski) šport zanemarjali. Še vedno bomo tekmovali in razvijali zasnovano vrhunskega športa, ki navsezadnje nastaja iz velike množičnosti (rokomet, košarka in nogomet v naši občini redno in organizirano igra okrog 1000 občanov), še večji poudarek pa bo potrebno dati razvijanju takšnih dejavnosti oziroma programov, ki bodo zadovoljili vse delovne ljudi in občane. Če hočemo imeti zdrave občane, zdrave in visoko produktivne delavce, bomo morali mnogo bolj kot doslej skrbeti za njihovo redno in vsakodnevno telesnokulturno aktivnost. Za uresničitev tega pa bo v naši občini potrebno med drugim delati predvsem na naslednjem:

Prvič: v vseh krajevnih skupnostih in vseh OZD pridobiti organizatorje množičnih (in stalnih!) telesnokulturnih aktivnosti.

Drugič: v krajevnih skupnostih graditi večnamenske telesnokulturne objekte (igrišča)

Tretjič: graditi takšne telesnokulturne objekte, ki bodo uporabni tako za potrebe telesne vzgoje (v šolah), množične rekreativne dejavnosti in selektivnega športa (večnamenski objekti).

Četrtič: zagotoviti več sredstev za množično telesnokulturno dejavnost,

Petič: pridobiti organizatorje te dejavnosti tudi na občinskem nivoju (nekdo pač mora tudi operativno delati pri organizaciji stalnih aktivnosti za vse občane),

Šestič: krepiti delovanje društev in klubov kot nosilcev telesnokulturne dejavnosti (vključno s šolskimi športnimi društvi).

Sedmič: v okviru SZDL sproti (najmanj pa enkrat letno) ocenjevati stanje glede razvoja množične telesne kulture.

Osmič: telesnokulturno dejavnost tesno povezati z zdravstveno dejavnostjo.

Telesnokulturne dejavnosti ne moremo smatrati kot dejavnost, ki je ločena od materialne proizvodnje, saj vemo, da le zdrav delavec lahko dosega visoko produktivnost in da bo le tak delavec lahko občutno zmanjšal bolniške izostanke. Seveda pa lahko govorimo o telesni kulturi kot sestavnemu delu materialne proizvodnje le v primeru, če se vsi redno in organizirano ukvarjajo s telesnokulturno aktivnostjo. To so ugotovili že tudi v bolj razvitih deželah in zato dajejo tem ugotovitvam veliko večjo pozornost.

Nenazadnje, tudi močno stabilizacijsko bi bilo izvajanje predlaganega.

T. B.

O SKRAJŠEVANJE ENJA

poteh se tvori vse več sluzi, ki jo kadilci izkašljejejo kot izmeček. Iz leta v leto težje dihaajo, sapo lovijo že ob majhnem naporu.

3. Ishemična srčna bolezen (in z njo v zvezi srčni infarkt) – pri tej bolezni je kajenje eden izmed pomembnih dejavnikov, ki vplivajo na razvoj bolezni (vplivajo še: debelost, povišani krvni pritisk, sladkorna bolezen, telesna aktivnost in drugi). Čeprav je tudi med nekadilci pogosta bolezen, je umrljivost kadilcev zaradi nje večja kot pri nekadilcih.

4. Arterioskleroza – tudi pri tej bolezni je kajenje eden izmed pomembnih dejavnikov za njen razvoj,

5. Druge vrste raka – pri kadilcih je 3 do 4-krat pogostejši rak v ustih, v grlu, v požiralniku in sečnem mehurju.

6. Čir na želodcu in dvanajstniku – umrljivost zaradi čira je pri kadilcih 3 do 4-krat večja kot pri nekadilcih. Kajenje neposredno ne povzroča čira, ampak stopnjuje težave in močno otežuje in zavlačuje zdravljenje.

Zelo pomemben je škodljiv vpliv kajenja v nosečnosti in med dojenjem. Ob porodu so dojenčki mater kadilki poprečno za 200 g lažji od dojenčkov mater nekadilk. Kadilke rodijo 2-3 krat več nedonošenčkov; pri kadilkah je nevarnost za splav in za mrtvorojenost 2-krat večja kot pri nekadilkah.

Zdravstvene posledice zadevajo v prvi vrsti kadilce, vendar so tudi nekadilci prisiljeni vdihavati zasmrjen zrak. Čeprav pljuča kadilcev zadržijo oz. filtrirajo mnoge snovi iz cigaretnega dima, je zrak, kjer kadilci, neprimeren za vdihavanje. Mnogi nekadilci to zanemarjajo, čeprav jim dim smrdi, jih sili na kašelj, draži oči, povzroča glavobole in ogroža tudi njihovo zdravje.

Mnogo govorimo o kajenju pri mladih in se zaskrbljeno sprašujemo, kaj bo z našimi otroki, kaj bo z njihovim zdravjem. Vedeti pa moramo, da kajenje škoduje tudi zdravju odraslih, ne samo zdravju mladih. Zato ne smemo pozabiti, da je boj proti kajenju pri mladini neločljivo povezan z bojem proti kajenju pri odraslih, kajti odrasli kadilci s svojim vzorom (in pogosto celo z besedami: „za kajenje si še premlad“, ali pa „to ni za otroke“) mladino, ki želi izgledati odrasla, pravzaprav zavajajo in navajajo na kajenje.

Dr. M. K.

INTERVENTNI UVOZ 1000 TON PRALNEGA PRAŠKA

Kaplja v morje potreb

Izvršni svet Srbije predlaga ZIS, da začasno prepove izvoz praškov in surovin, dokler praškov ne bo dovolj na domačem trgu

BEOGRAD, 2. – Čeprav je ZIS odobril interventni uvoz 1000 ton ali sto vagonov pralnega praška, je to le kapljica v morje, saj samo SR Srbija brez pokrajin za kritje svojih potreb potrebuje mesečno 4000 ton praška.

Jugoslavija ima dovolj zmogljivosti za zadovoljevanje potreb s pralnimi praški. Osnovni problemi pa so pomanjkanje surovin, nizka raven odobrenih proizvodnih cen in nerešeno vprašanje zagotavljanja deviznih sredstev za nakup surovin, ki so na svetovnem tržišču 30 do 70 odstotkov višje kot na domačem.

Proizvajalci pralnih praškov zahtevajo novo korekcijo cen, ki pa verjetno ne bo odobrena zaradi že znanega maksimiranja. Proizvodna cena praška je 25,90 din za kilogram, medtem ko naši proizvajalci pri izvozu ustvarijo 38 do 41 din za kilogram. „Merima“ iz Kruševca je na primer že realizirala določeni izvoz, vendar ima pogodbe še za nadaljnjih tisoč ton.

Maloprodajna cena pralnega praška domače izdelave je 32,35 din za kilogram, na svetovnem tržišču pa so cene višje. V Ženevi stane kilogram pralnega praška (preračunano) 51 din, v Rimu 44 din, v Budimpešti 47, v Haagu približno 70, v Parizu 77 in v ZRN med 45 in 51 din.

Cena praška iz uvoza bi z dostavo v Beogradu veljala za kg 33,60 din, v maloprodaji z vsemi potrebnimi stroški in carina pa celo 54 din. Za uvoz bi, recimo, SR Srbija brez pokrajin potrebovala 5 milijonov dolarjev ali 135 milijonov dinarjev.

V pogojih nizkih cen na domačem tržišču se je tovarna v Prahovu odločila za izvoz 17.000 ton surovin, tako da bo za domače potrebe ostalo le okrog 5 do 10 tisoč ton. Cene enega kg surovine za prašek velja na domačem trgu 12,10 dinarja, v inozemstvu celo 16,65 dinarja – brez vključevanja izvozne stimulacije.

„Prva iskra“ iz Bariča ima v luki Koper 1300 ton LAB surovine, ki omogoča proizvodnjo 23.000 ton pralnega

praška, vendar potrebuje za plačilo 15 milijonov deviznih dinarjev. Glede na cene na svetovnem tržišču in devalvacijo tovarna že računa na izgubo v višini 120 milijonov dinarjev.

Tudi „Belinka“ iz Ljubljane zahteva od proizvajalcev pralnih praškov devize za nakup natrijevega perborata.

Izvršni svet Srbije je zaradi tega predlagal ZIS, da začasno prepove izvoz praškov in surovin, vse dokler ne

bo na domačem trgu dovolj praškov.

Kot smo že omenili, bi 3 kilogramska vreča z uvoženim praškom stala 162 din, kar je 62 din več kot stane danes vrečka praška „faks“. Še vedno ni jasno, ali bo interventni uvoz sofinanciran in ali bo zadovoljil vse domače potrebe, popolnoma pa je jasno, da so celo beograjske bolnice ostale brez pralnega praška.

(iz DNEVNIKA)

PO ZAČASNI PREPOVEDI RAZPOLAGANJA Z DRUŽBENIMI SREDSTVI

IZJEME OB IZPLAČILIH

Da bi preprečili negativne posledice, je ZIS predlagal izjeme zakonskih določil o izplačilih za dnevnice, pre-

vozne stroške, izdatke po pogodbah o delu, reklamo, avtorske honorarje itd.

BEOGRAD, 1. – (Od dopisnika Radia Ljubljana). Zvezni izvršni svet je predložil skupščini Jugoslavije, naj spremini in dopolni zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje dnevnic, prevoznih stroškov, reprezentančnih in drugih izdatkov kot tudi izdatkov po pogodbah o delu. Dopolnitve zakona naj bi sprejeli po hitrem postopku.

V obrazložitvi je rečeno, da je bil zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev sprejet z namenom, da bi vrsti izdatkov, na katere se nanaša, omejili in uskladili z rastjo skupnih materialnih stroškov in celotnega prihodka. Da bi preprečili nekatere negativne posledice, so zvezni organi, Gospodarska zbornica Jugoslavije in orga-

nizacije združenega dela oziroma njihova združenja predlagali nekatere izjeme, ki se nanašajo na zakonska določila o izplačilih za dnevnice in prevozne stroške na službeni poti, izdatke po pogodbah o delu, reklamo in propagando in avtorske honorarje.

Tako je pri dnevnicah in prevoznih stroških na službeni poti predvideno, da smejo OZD s področja gospodarstva in OZD družbenih dejavnosti razpolagati z družbenimi sredstvi do višine, ki jo določi organ upravljanja. Vendar pa mora biti ta porast za 10 odstotkov manjši od porasta dohodka v letu 1980 v primerjavi z letom 1979. (iz DNEVNIKA)

LITJA — LEVI BREG

OSTRA RAZPRAVA

Na razširjeni seji sveta ZK v Krajevni skupnosti Litija — levi breg so poudarili, da mora krajevna skupnost dobiti vlogo, ki ji gre po ustavi. Tudi neaktivnost nekaterih članov so ostro obsodili.

Tudi drugi sklic seje sveta ZK je pokazal, da nekatere organizacije in posamezniki nimajo pravega odnosa do družbenopolitičnega dela, saj se je ponovno sklicane seje udeležila le pičla polovica vabljenih. Seje se je udeležil tudi sekretar Komiteja OK ZKS Litija Branko Pintar, ki je glede aktivnosti komunistov poudaril, da bo potrebno v sleherni osnovni organizaciji ZK oceniti aktivnost vsakega posameznika in da neaktivnih članov ne potrebujemo. V razpravi se je zavzel tudi za takšne oblike in metode dela v krajevni samoupravi, ki bodo animirale čim več občanov in jih aktivno vključile v dejavnost krajevne skupnosti.

Sicer pa so težišče razprave namenili problematiki planiranja. Znano je namreč, da od vseh krajevnih skupnosti v občini edinole plan KS Litija — levi breg ni bil pravočasno pripravljen, zato ga tudi ni bilo možno objaviti v posebni izdaji Glasila občanov skupno z drugimi plani.

Navzoči predstavniki planske komisije v KS so vzroke za zamudo pripisali predvsem dejstvu, da niso razpolagali s kvalitetnimi podatki za pripravo osnutka samoupravnega sporazuma o temeljnih plana za obdobje 1981 — 1985. Svet ZK je ocenil osnutek plana kot izredno dober, obenem pa izrazil ogorčenje, ker je bila krajevna skupnost izločena iz usklajevanja plana z drugimi nosilci planiranja (SIS, OZD in druge organizacije in skupnosti).

Glede razprav v krajevni skupnosti o osnutku plana so se dogovorili, da mora biti razprava organizirana v vseh treh soseskah, hišnih svetih in da mora biti dobro organizirana, če hoče zajeti čim več občanov. Kot rdeča nit se je vlekla skozi razpravo ugotovitev, da bodo občani zainteresirani za delo v krajevni samoupravi le tedaj, če bodo začutili, da imajo moč, da so sami kreatorji politike razvoja krajevne skupnosti in da so tudi planski dokumenti prava prav njihovi.

Na koncu so se še dogovorili, da bodo vse osnovne organizacije ZK evidentirale kandidate za novega sekretarja sveta.

RAZSTAVA OB ZAKLJUČKU

Konec junija so učenci litijske šole priredili tudi razstavo svojih izdelkov, ki so jih ustvarili med šolskim letom. Razstavljali so tudi učenci enote s prilagojenim programom. Likovna dela in tehnični izdelki so med obiskovalci vzbudili dosti pozornosti, saj so bili vsi razstavljeni izdelki skrbno izbrani in lepo urejeni.

JEVNICA

Spominsko obeležje bodo odkrili

Na dan vstaje slovenskega naroda, 22. julija, bodo v Jevnici v Mali nogi pri Manožniku odkrili spominsko obeležje. Odkritje spominskega obeležja so omogočili Krajevna organizacija ZZB NOV Jevnica, ter litijska in moščanska občina.

Spominsko obeležje bodo odkrili v spomin na Vero Šlander, ki je v letu 1942 delovala na območju Jevnice, padlo politkomisarstvo Kamniško-Zasavskega odreda Nedo Zierkelbach in na organizirano delovanje partizanskega civilnega taborišča v letu 1943.

Prireditve bo 22. julija ob 10. uri pri Manožniku v Mali nogi, jevniške družbenopolitične organizacije pa na odkritje vabijo borce, aktiviste, kurirje, občane, ki so živeli v partizanskem civilnem taborišču, mladino in druge občane, ki so bili med NOB kakorkoli povezani s temi kraji.

VINTARJEVEC

— Zadnji teden pouka so se člani domske skupnosti doma „Tisje“ v Črnem potoku razveselili dveh obiskov šolarjev. Člani dramskega krožka osnovne šole Šmartno so jim zaigrali igrico „Kraljevi smetanovi kolački“, glasbena šola Litija pa se je predstavila s harmonikarskim orkestrom, baletnimi točkami ter z vokalnimi in instrumentalnimi solisti.

ŠMARTNO

Kratke iz Šmarske šole

SKRB ZA ČISTO OKOLJE

— Zadnji dan pouka je Svetozar Guček iz Ljubljane spregovoril šmarskim šolarjem višje stopnje o pomenu čistoče človekovega okolja; prikazal jim je tudi barvne diapozitive o urejenosti Litije in Šmartna ob lanskem tekmovanju za lepši izgled obeh krajev. Nato pa jih je še s sliko in besedo popeljal med najbolj divja indijanska plamena ter jih seznanil z njihovim načinom življenja. Predavanje je omogočilo Turistično društvo Litija.

»NASVIDENJE ŠOLA«

— Nad 80 staršev je prisostvovalo zaključni prireditvi šmarskih šolarjev, ki so se zbrali po stopnjah. Nižješolcem so mladi lutkarji pod vodstvom Lojzke Koritnikove zaigrali igrico „Kljukčev rojstni dan“, šolarjem višje stopnje pa dramska skupina „Kraljeve smetanove kolačke“, v režiji Hilde Malis. Za marljivost pri učenju in sodelovanju v interesnih dejavnostih so posamezniki prejeli 30 knjižnih nagrad ter 85 pohval.

PRODAJA KNJIG V ŠOLI

— Tudi jeseni bodo dobili učenci vse delovne zvezke v šoli, vendar jih bodo morali plačati. Da bi se pred začetkom novega šolskega leta izognili gneči v litijski knjigarni, bo le-ta organizirala prodajo učbenikov in drugih šolskih potrebščin v avli šole Šmartno, in sicer v soboto in nedeljo, 16. in 17. avgusta v dopoldanskem času.

Iz matičnega urada

V mesecu juniju je bilo na gradu Bogenšperk 23 porok, od tega 10 parov z območja občine Litija, ostali pari so iz drugih občin.

Poročili so se:

Eržen Jožef, gradbeni tehnik iz Kresniških Poljan in Lazar Sonja, ekonomski tehnik iz Kresniškega vrha

Pak Cveto, šofer iz Litije in Pintar Terezija, delavka iz Litije

Rak Vojeslav, dip. elektro inženir iz Trbovelj in Starc Ma.ija, višji upravni delavec iz Trbovelj

Močilnikar Janez, delavec iz Potoka in Zupančič Stefanija, snažilka iz Litije

Končar Viljem Franc, upokojenec iz Ljubljane in Martinčič Ivana, uslužbenka iz Ljubljane

Svetin Ivan, avtomehaničar iz Leščevja in Zaletelj Jožica, prodajalka iz Šmihela pri Žužemberku

Kline Jože, šofer iz Vač in Hržič Marija, administrator iz Ljubljane

Ahac Gvido, grafik iz Planinske vasi in Kovač Darinka iz Trbovelj

Palatijus Milan Emil, ekonomski tehnik iz Ljubljane in Mojškerc Marija Majda, inženir kemije z Ustja

Rojeni v mesecu maju in juniju:

V mesecu maju se je na območju občine rodilo 10 dečkov in 5 deklic.

V mesecu juniju pa 5 dečkov in 9 deklic.

V mesecu juniju so umrli:

Jesenšek Franc, star 83 let, iz Jelše, Janežič Alojzija, stara 83 let, iz Zagorja, umrla v domu Tisje, Videmšek Marija, stara 74 let, iz Litije, Avsec Franc, star 85 let, iz Litije, Skrinjar Milan, star 45 let, iz Prevega, Pavliha Pavla, stara 73 let, iz Spodnjega Hotiča, Laurič Anton, star 62 let, iz Suhadol, Fajfar Rudolf, star 82 let, iz Raven nad Šentrupertom, Petje Franciška, stara 84 let, iz Gabrovke

PRVI VPIS V ZLATO KNJIGO

Izobraževalna skupnost Litija je junija na gradu Bogenšperk organizirala prvi vpis učencev v zlato knjigo.

V zlato knjigo so bili vpisani učenci litijskih šol, ki so bili v vsem času šolanja odličnjaki z vzornim vedenjem. Predsednik skupščine izobraževalne skupnosti Litija Andrej Kralj je vsem 19 vpisanim učencem in učenkam podelil tudi posebno listino o vpisu v zlato knjigo. Ob tej svečanosti je Alenka Bernik izvedla tudi samostojni klavirski koncert, v kulturnem programu pa so sodelovali še učenci iz osnovne šole Šmartno.

V zlato knjigo so bili vpisani:

Klopčič Marjana iz Kresnic, Kvaternik Mateja iz Litije, Praprotnik Gorazd iz Litije, Stopar Mirjam z Brega, Vičič Stanka iz Hotiča, Bernik Alenka iz Litije, Bučar Mira iz Zavrstnika, Fele Tine iz Šmartna, Jurič Igor iz Šmartna, Grom Ivica iz Jastrebnika, Rovšek Dragica iz Šmartna, Vodenik so bili v vsem času šolanja odličnjaki z vzornim vedenjem. Predsednik skupščine izobraževalne Gombač Bogdan iz Šmartna, Rovšek Andrej iz Šmartna, Soklič Anica iz Vintarjevca, Sirk Franciška iz Liberge, Vidnjevič Lili iz Litije.

KLUBSKO TEKMOVANJE

Na travniku na Smarski Dobravi, ali na Kepovni, kot pravimo, so litijski modelarji izvedli interno klubsko tekmovanje z modeli A-1 Vrstni red tekmovalcev je bil naslednji:

1. Kolman 320točk
2. Obreza 208
3. Kajtna 183
4. Brilej 127
5. Kaštigar 72
6. Koprivnikar itd.

Matjaz Peskar pa se je predstavil tudi z daljinsko vodenim jadralnim modelom ASW 17 in vzbudil veliko zanimanje gledalcev, saj teh modelov tudi v širši okolici ni prav veliko. Za takšne modele je potrebna že pristajalna steza, ki pa je v Litiji še ni. Člani Aero kluba „Milan Boršček“ se glede steze, ki bi bila 60 m dolga in 3 m široka, pogovarjajo tudi s Kmetijsko zadrugo Litija, da bi takšno stezo uredili na Grmačah.

OBVESTILO

Obvezno fluorografiranje vseh občanov občine Litija, starejših od 29 let, bo od 27. avgusta do 3. septembra letos.

Vsi občani bodo pravočasno prejeli obvestilo s točnim datumom in krajem fluorografiranja.

sestavljena organizacija združenega dela za dejavnost kmetijstva, industrije, trgovine, gostinstva in storitev, n. sub. o. Ljubljana

Komisija za delovna razmerja Mercator — ROŽNIK, TOZD Golovec, Ljubljana, Resljeva 22.

vabi k sodelovanju delavce za opravljanje delovnih nalog in opravil

1 KUHARICE — za poslovno enoto Bife pri banki Litija in

1 NATAKARICE — za poslovno enoto Bife Graška dobrava Litija.

Pogoj: gostinska šola, opravljen tečaj higienskega minimuma, praksa zaželjena, vendar ne obvezna.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 2-mesečno poizkusno dobo.

Pismene ponudbe z opisom dosedanjih del sprejema kadrovska služba Mercator ROŽNIK—TOZD Golovec, Ljubljana, Resljeva 22, 15 dni po objavi.

Odslej urejeno varstvo spomenikov NOB

Družbeni dogovor, h kateremu so pristopile Občinska skupščina Litija, litijske družbenopolitične organizacije, kulturna, stanovanjska in komunalna samoupravna interesna skupnost ter skupnost za spomeniško varstvo, bo odslej v naši občini urejal vprašanja varstva in vzdrževanja spomenikov NOB v naši občini.

Za spomenike bo skrbela občinska skupščina v sodelovanju z drugimi podpisniki družbenega dogovora. V sporazumu z občinsko skupščino pa bodo neposredno skrb za spomenike prevzele še organizacije združenega dela, šole in druge vzgojno varstvene ustanove, krajevne skupnosti, hišni sveti, društva in druge organizacije. V sodelovanju s krajevnimi skupnostmi bo občinska skupščina sprejemala letne in tudi srednjeročne programe urejanja, obnavljanja in investicijskega vzdrževanja spomenikov, kot tudi programe postavljanja novih. Na osnovi družbenega dogovora naj bi v vsaki krajevni skupnosti imenovali posebno komisijo za varstvo spomenikov.

Družbeni dogovor tudi ureja vprašanja obnavljanja, vzdrževanja in poseganja v spremembe na spomenikih ter urejanje ustrezne dokumentacije v zvezi s tem.

Glede novih spomenikov določa družbeni dogovor, da je potrebno ob predlogu predložiti tudi način financiranja postavitev in vzdrževanja, ter mnenja družbenopolitičnih organizacij, krajevne skupnosti in zavoda za spomeniško varstvo. Sklep o postavitvi novega spomenika bo sprejemala občinska skupščina.

Zasavska mladinska pevska revija

V petek, 13. junija, je bila v Hrastniku revija otroških in mladinskih pevskih zborov iz vseh štirih zasavskih občin. Tokrat je zastopal Litijo mladinski pevski zbor osnovne šole Šmartno pod vodstvom Marjane Kralj.

Šmarski »ZVON« v Ljubljani

Sredi junija so pevci „Zvona“ vrnili obisk mešanemu pevkemu zboru „Poštar“ iz Ljubljane, ki je bil njihov gost pred poldrugim letom. V dvorani komunalnega zavoda za socialno zavarovanje na Miklošičevi cesti so pevke in pevci „Poštarja“ ter njihova godba pod vodstvom Antona Vračka pozdravili Šmarčane, nato pa je „Zvon“ zapel osem pesmi; dirigiral je Janko Slimšek, napovedovalka Lojzka Koritnik pa je poslušalcem predstavila zbor in kraj. Koncert so zaključili gostitelji, ki so se predstavili s petimi skladbami; z njimi so počastili 35-letnico delovanja mešanega zbora. Ponoven skupni nastop, ki mu je sledilo družabno srečanje, je stike obeh zborov še okrepil.

Srečanje oktetov

Na devetem srečanju slovenskih oktetov, potekalo je 27. in 28. junija, je sodeloval tudi Šmarski oktet. Prvi dan je s še tremi okteti pel na koncertu v Metliki, naslednji dan pa je nastopil na skupnem srečanju vseh 35 oktetov v Šentjernejju na Dolenjskem.

Letni koncert na Bogenšperku

Kulturno-umetniško društvo Kliničnega centra in Medicinske fakultete „Dr. Lojz Kraigher“ iz Ljubljane je priredilo 20. junija v Valvasorjevi knjižnici na Bogenšperku letni koncert, kjer so se predstavili violinski in klavirskitrio, medicinski oktet ter nekateri solisti. Nastop je privabil mnogo gostov iz Ljubljane, domači obiskovalci pa so bili zelo redki. Organizator je izrazil željo, naj bi njihove nastope vključili med stalne prireditve na Bogenšperku, kar so litijski kulturni delavci z zadovoljstvom sprejeli.

Sedem »desetletnikov«

Na zaključni prireditvi XI. Tabora pevskih zborov v Šentvidu pri Stični je nastopilo 189 zborov iz Slovenije ter zamejstva s skoraj 6000 pevci. Odbor je podelil posebna priznanja pevskim zborom in zborovodjem, ki so na Taboru doslej sodelovali petkrat ali desetkrat. Med desetletniki, našli so le 7 pevskih zborov, sta prejela priznanje tudi moški pevski zbor „Zvon“ iz Šmartna pri Litiji ter njegov zborovodja Janko Slimšek.

ŠE POMNITE TOVARIŠI?

Partizansko civilno taborišče

V letu 1942 je delo OF na območju Jevnice zaživelo. Spoznanja ob japonski bitki II. grupe odredov so v posameznih vzbudila željo, da se tudi naši kraji vključijo v NOG. Ko je v oktobru 1942 potoval skozi naš kraj tov. dr. Rudolf Obratunč – Ludvik, se je za dva dni ustavil v Jevnici. Povezal je jevniški odbor OF s senožetkim in s tov. Francetom Udovičem Florjanom. Od tedaj dalje je naša organizacija OF dobivala navodila za delo in partizansko literaturo. Pozneje sta delo še bolj poživila terenca, tov. Vera Šlander – Lojzka in tov. Jan, ki sta delovala na litijskem območju.

Posebno Vera Šlander – Lojzka je znala načrtno pridobiti mlade za organiziran odhod v NOV. Izveden naj bi bil kot „prisilna mobilizacija“. Zamisel so dopolnili in odobrili tov. Peter Stante – Skala, Dušan Kveder – Tomaž, Franc Poglajen – Kranjc in drugi.

V noči od 5. na 6. juniar 1943 je bila akcija uspešno izvedena. Z našega območja je od-

šlo osem mladincev v partizane. Starši so „prisilno mobilizacijo“ prijavili Nemci. Ti naj bi jim verjeli in jih nato pustili v miru. A tako številni in uspešni odhod mladih v NOV je bil za sovražnika nerazumljiv. Ni hotel verjeti ukani. Zato je še isti mesec sklenil izselitev vse osumljene družine. Svoj sklep je uresničil 28. jan. 1943, še več, zaplenil je tudi njihovo imetje. A ljudi ni mogel. Potrkal je na 8 vhodnih vrat, pet je ostalo zaprtih, nihče se ni odzval njihovevemu klicu. Zakaj pred prihodom Nemcev so bile vse družine že v nočnih urah obveščene o nemškem naklepu, zato so zapustile svoje domove in se zatekle v gozdove.

O okupatorjevih namerah in terorju je razpravljala tudi štab IV. operative cone (dokument št. 1/3, zbornik NOB 6 Tom. 5 knjiga srbsko hrvaške izdaje) in sklenil, da ustanovi partizansko – civilno taborišče. Vanj se je zateklo najprej šest družin, pozneje še tri. V začetku je imelo taborišče manjšo patroljo 6 oboroženih borcev iz sestave

KZB. Vodil jih je Ivan Radman – Bosanec. Omenjena patrolja je bila edina oborožena enota, ki se je stalno nahajala na tem območju, na desnem bregu Save. Patrolja je poleg zaščite imela še druge naloge:

- pridobivati nove borce,
- povezovati terenske oddere OF in mladino z NOG in usmerjati njihovo delo,
- opravljati obveščevalno in protiobveščevalno službo,
- sodelovati s patroljami, ki jih je pošiljal na to področje KZB,

- služiti za povezavo pri prehodih čez Savo s Štajerske na Dolenjsko in obratno.

Te naloge je od IV. operative cone prenesel v partizansko – civilno taborišče Peter Stante – Skala, 25. februarja 1943 v kraju – gozdu Derjasec. Ta dan je iz partizanskega – civilnega taborišča odšlo v KZB 15 mladincev in mladink. Ostali, mlajši, starejši ali žene z otroki so ostali v taborišču. Partizansko – civilno taborišče je torej delovalo organizirano. Ni

živelo na določenem kraju, selilo se je ponoči iz kraja v kraj (gozd), kot so narekovala razmere, delo ali nevarnost. V mesecu marcu je partizansko – civilno taborišče prevzel tov. Anton Godec – Tomaž. Kmalu je taborišče postalo prva partizanska baza na tem območju. Služilo je za zvezo novim borcem, ki so vstopali v NOV, nudilo je začasno preskrbo v hrani, obleki, sanitetno nego izčrpanim ali ranjenim borcem (Ivan Beji – Bela), ki so prek našega območja potovali s Štajerske na Dolenjsko. V njem so se ustavljali naši vidni partizanski voditelji: Franc Rozman – Stane, Dušan Kveder – Tomaž, Peter Stante – Skala, Mica Šlander, Franc Poglajen – Kranjc, Alojz Kolman – Marok in drugi.

Pri delu so v partizanskem – civilnem taborišču kot partizanski bazi delovali vsi pripadniki taborišča, vsak na svoj način, po svojih zmožnostih in tako s svojo aktivnostjo neposredno doprinesli delež k oboroženi borbi.

V mesecu avgustu in septembru so Nemci v večjem obsegu izvajali teror na levem bregu reke Save. Pričakovati je bilo, da bodo enako storili tudi na desnem. Zato je vodstvo v posvetu z našimi vodilnimi sklenilo, da partizansko – civilno taborišče razpusti, kar se je zgodilo v prvi polovici septembra 1943. E.K.

KULTURA

Tabor pevskih zborov tudi v naši občini

Letošnji XI. Tabor pevskih zborov je potekal precej drugače od dosedanjih. V soboto, 21. junija, so se ob 20. uri začeli v šestindvajsetih krajih osmih dolenjskih občin koncerti, na katerih je prepevalo nad 90 zborov iz raznih krajev Slovenije, v Šentvidu pri Stični pa so poslušalci prisluhnili petju osmih zamejskih zborov.

Občinska konferenca SZDL Litija je ob pomoči krajevnih organizacij uspešno organizirala koncerte v Gabrovki, Jevnici, Kresnicah, Litiji in Šmartnem, kjer naj bi se predstavilo 19 zborov. Obisk je bil povsod dober pa tudi vzdušje po koncertu – na družabnem srečanju – prijetno. Skovala so se nova prijateljstva med pevkami in pevci raznih slovenskih pokrajin, zborovodje so izmenjali izkušnje, obiskovalci pa so slišali skladbe, ki jih domači zbori ne izvajajo. Vsi oddalje-

ni gostujoči zbori naj bi v kraju, kjer so peli, tudi prespali. Povsod so jim zagotovili dovolj prenočišč. Ker pa so trije zbori udeležbo odpovedali, so mnogi gostitelji ostali praznik rok. Vendar se ni to zgodilo samo v naši občini, marveč tudi drugje; povsod je bilo več gostiteljev kot gostov. Zamisel, da bi na predvečer sklepe prireditve v Šentvidu pri Stični pela vsa Slovenija, se je izkazala kot uspešna, vendar je ne bo mogoče še takoj uresničiti. Letos je pela vsa Dolenjska, čez štiri leta pa naj bi tako srečanje organizirali že v vseh slovenskih pokrajinah.

Filmski kažipot

Tokrat vas seznanjamo s filmskim sporedom za avgust in september, saj prihodnji mesec Glasilo občanov zaradi dopustov ne bo izšlo. V avgustu se bo začel šmarski program s kavbojko „Nobody in indijanci“, nadaljeval pa z domačo komedijo „Nora leta“, ki ji bo sledila ameriška komedija „Tišina, smejemo se“. Film priporočamo zlasti mladini, saj nas zgodba popelje v čase nemega filma. Do konca meseca bomo zavrteli še dva ameriška filma: kriminalko „Maščevanje zelenega sršena“ in akcijsko komedijo „Najbolj nori rally na svetu“. Septembrski spored pa nam prinaša pustolovski film „Globina“, glasbeni film „Zadnja predstava Elvise Presleya“, sledila pa jima bosta domača komedija „Pa še kaj“ in ameriški vojni film „Fantje tretje čete“.

Delovna akcija »BOGENŠPERK 80«

Na gradu Bogenšperk je bila od 26. junija do 5. julija delovna akcija „Bogenšperk 80“. V tej specializirani bri-

gadi je sodelovalo 20 študentov umetnostne zgodovine Filozofske fakultete univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in

4 študenti arhitekture. Akcija je potekala pod strokovnim vodstvom Ljubljanskega regionalnega zavoda za spomeniško varstvo.

Udeležence smo obiskali 28. junija, in njihov vodja, profesor Milan Železnik, nam je povedal nekaj o njihovem delu. Akcija je imela predvsem dva namena: študentje pomagajo pri obnovi kulturnega spomenika, hkrati pa se že v študijskih letih seznanjajo s strokovnim delom na terenu. Organizirala jo je Filozofska fakulteta, skupaj z Odborom za obnovo gradu Bogenšperk in Zavodom za spomeniško varstvo, bila pa je povsem udarniška. To pomeni, da so fantje in dekleta delali prostovoljno in brez plačila. V času našega obiska je skupina študentov obdelovala došlej še neraziskana prostora v prvem nadstropju. Tu so odkrivali in obnavljali stenske dekoracije in čistili lesene stropce.

Druga skupina je s sondo preiskavala – strokovno se to imenuje sondiranje – vrt levo od vhoda v grad. Ugotoviti so hoteli položaj zunanjih vrtnih zidov v času, ko je na gradu živel baron VALVASOR (druga polovica 17. stoletja). V načrtu so imeli tudi izmeriti obstoječi vrt in ga obnoviti po vzoru ohranjenih dokumentov.

ROKOMET

Maček in Kres v pionirskem taboru

Najperspektivnejši mladi rokometiši v Sloveniji se vsako leto zberejo v posebnem taboru, kjer delajo z njimi vrhunski rokometni strokovnjaki. Med 28 mladimi rokometiši sta bila letos tudi igralca RK Usnjar Borut Maček, 14, in Tomo Kres, 15. Tabor je bil v Piranu in Strunjanu, Maček in Kres pa sta skupno z drugimi udeleženci pridobila veliko novega znanja.

Borut in Tomo igrata pri ekipi mladincev RK Usnjar, trenirata pa skoraj vsak dan, saj je uspehe možno doseči le z vsakodnevnim in rednim delom. Ker sta oba tudi dobra učenca, bosta nedvomno lahko v rokometu še veliko dosegla.

Na posnetku: Borut Maček (levo) na enem izmed treningov, skupaj z Robertom Špeličem, 15, ki

je tudi standardni igralec v mladinski ekipi RK Usnjar. T. B.

REPREZENTANCA SRS V ŠMARTNEM

Mladinska rokometna reprezentanca SR Slovenije se je konec junija 5 dni pripravljala v Šmartnem

Skupne priprave reprezentance so bile organizirane pred odhodom na vsakoletni tradicionalni turnir republiških in pokrajinskih rokometnih reprezentanc „Bratstvo in enotnost“, ki je bil letos v Kaču v Vojvodini.

Reprezentanca je bila nastanjena v Majolki, med pripravami pa so si igralci ogledali tudi TOZD Usnjarno in grad Bogenšperk. Pred odhodom v Vojvodino jih je na krajši razgovor sprejel tudi predsednik občinske skupščine Litija Jože Derovšek in jim zazel veliko uspehov na turnirju.

Če bi Litija oz. Šmartno imela več prenočitvenih zmožljivosti, bi bila oba kraja izredno zanimiva za priprave raznih športnih ekip iz vse Jugoslavije, saj so v okolici Litije zelo prikladni tereni za tovrstno dejavnost. Zato bi kazalo še bolj podpreti prizadevanja za čimprejšnjo izgradnjo hotela v Litiji. Ko pa bodo zgrajeni še športni objekti na Ježi – zlasti športna dvorana – pa bo Litija postala zanesljivo zelo zanimiva za razne košarkarske, rokometne, nogometne, odbojgarske in druge vrhunske športne ekipe in seveda tudi prireditve.

OBOJI ČETRTE

O uspehu članov RK Usnjar, ki so se letos uvrstili v I. republiško ligo, smo že pisali, tudi o tekmovanjih mlajših in starejših pionirjev ter pionirk v občinskih ligah ter drugih tekmovanjih smo že poročali, danes pa še nekaj besed o mladincih in mladinkah, ki tekmujejo v republiških ligah.

Oboji so četrti. Mladinke so bile lani sicer druge in so nato v finalnih tekmovanjih osvojile celo 3. mesto v SRS, letos pa ekipi ni šlo tako dobro. V novi tekmovalni sezoni 1980/81 bo ekipo za eno leto treniral še dosedanj trener Živko Gnjatić

Lestvica:

1. Novo mesto	12 11 0	1 196:94	22
2. Mirna	12 11 0	2 175:95	20
3. Lisca	12 10 0	5 149:106	14
4. USNJAR	12 6 0	6 163:122	12
5. Stopiče	12 5 0	7 127:131	9

6. Zagorje	12 20 10	57:151	2
7. Radeče	12 10 11	50:218	1

Mladinci so prav tako tekmovali v republiški ligi – jug. Splošna ocena njihovega plasmaja na 4. mesto bi bila lahko le delno zadovoljiva. Ekipa je namreč večino od 21 točk osvojila že v jesenskem delu prvenstva, v spomladanskem delu pa je zaradi menjave trenerja ekipa igrala mnogo slabše. Zaradi študijskih obveznosti spomladaj ekipa ni treniral standardni trener mladincev Lilo Hauptman, ki pa je sedaj moštvo mladincev ponovno prevzel in zato lahko spet pričakujemo boljše rezultate

Lestvica:

1. Seynica	18 14 1	3 358:312	29
2. Rudar	18 13 0	5 408:289	26
3. Krško	18 13 0	5 348:265	26
4. USNJAR	18 10 1	7 305:300	21
5. Sentjernej	18 9 2	7 368:338	20
6. Črnomelj	18 9 0	9 304:323	18
7. Zagorje	18 8 2	8 292:287	18
8. Brežice	18 5 3	9 300:337	13
9. Krka	18 3 14	315:392	7
10. Radeče	18 0 2 16	281:414	2

T. B.

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Ureja uredniški odbor: Tine Brilej (glavni in odgovorni urednik), Mija Bernik (lektor), Mojca Lebiniger, Lojze Kotar, Slavko Urbič, Boris Žužek in Franc Mali. Predsednik Časopisnega sveta: Stane Pungerčar. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenik. Priprava za tisk: IBM – Dnevnik. Tisk: Tiskarna ljudska pravica. Naslov uredništva: Litija, Trg na Stavbah 1, p. p. 6. Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

NOGOMET

SEZONA JE ZAKLJUČENA

V sistem tekmovalnega športa so bili vključeni tudi mlajši in starejši pionirji NK Apnar iz Kresnic, kar kaže na resno in prizadevno delo nogometnih delavcev iz Kresnic. Pa tudi sicer velja pohvaliti Kresničane, saj so pri usposabljanju igrišča in zgradbe za sanitarije in garderobe ter ostale prostore ob igrišču izredno prizadevni in vztrajni. Ko bodo dela pri igrišču in domu zaključena bodo Kresnice in tudi vsa občina pridobile zelo lep športni objekt.

V ligi I. selekcij je tekmovala tudi ekipa NK Enotnost iz Jevnice, ki je bila od vseh treh ekip iz naše občine najboljše plasirana. Jevničani se očitno zavedajo pomembnosti dela z mladimi nogometiši, z izgradnjo novega športnega doma v Jevnici pa so se tudi pogoji za delo močno izboljšali.

Litijski nogometiši so zaključili tekmovalno sezono 1979/80. Kakšnih posebnih tekmovalnih uspehov tokrat niso zabeležili, vendar pa je sistem dela v nogometnem klubu Litija postal v celoti načrten in dolgoročen. V okviru kluba so namreč v rednih tekmovanjih igrali prav vse selekcije od I. do V., kar daje upanje, da se bomo v Litiji že kmalu spet srečali z vsaj tako kakovostnim nogometom kot pred tremi leti, ko je takratna generacija članov igrala vodilno vlogo v republiški ligi, na tekmah pa se je zbralo tudi po 2000 gledalcev.

Lestvice tekmovanj vseh selekcij pa so naslednje:

I. selekcija – pionirji od 10 do 12 let – Zasavska liga

1. Svoboda	10 7 1	2 15
2. Proletarec	10 7 0	3 14
3. Enotnost–Jevnica	10 5 0	5 10
4. Litija	10 3 3	4 9
5. Apnar – Kresnice	10 0 0	10 0

II. selekcija – pionirji od 12 do 14 let – Zasavska liga

1. Proletarec	11 9 1	1 19
2. Svoboda	11 9 0	2 18
3. Litija	11 5 2	4 12
4. Apnar – Kresnice	11 3 1	7 7
5. Rudar II.	11 2 1	8 5
6. Cement	11 2 1	8 5

III. selekcija – kadeti od 14 do 16 let – Regionalna liga

1. Senovo	12 9 1	1 19
2. Hrastnik	12 7 1	4 15
3. Rudar I.	12 5 3	4 13
4. Svoboda	12 6 1	5 13
5. Proletarec	12 3 3	6 9
6. Litija	12 3 2	7 8
7. Rudar II.	12 3 1	8 7

IV. selekcija – mladinci – Republiška liga

1. Rudar Trb.	22 19 1	2 39
2. Maribor	22 17 3	2 37
3. Koroška	22 12 5	5 29
4. Usnjar	22 12 2	8 26
5. Pragersko	22 10 4	8 24
6. Vransko	22 9 4	9 22
7. Litija	22 8 5	9 21
8. Rudar Vel.	22 10 2	10 20 – 2
9. Kamnik	22 5 4	13 14
10. Kladiivar	22 5 4	13 14
11. Aluminij	22 3 2	17 8
12. Elkcroj	22 3 2	17 6 – 2

V. selekcija – člani – Republiška liga

1. Kladiivar	24 18 4	2 40
2. Elkcroj	24 14 5	5 32 – 1
3. Litija	24 12 5	7 29
4. Aluminij	24 10 3	11 23
5. Domžale	24 7 1	16 16
6. Kamnik	13 6	2 16 14
7. Koroška	24 6	2 16 13 – 1

Lep uspeh Čarmana

Igor Čarman, 15 let, nogometaš iz Litije, je kot član republiške pionirske reprezentance konec junija nastopil na prvenstvu republiških in pokrajinskih pionirskih nogometnih reprezentanc v Gornjem Milanovcu v SR Srbiji.

Že na izbirnem treningu za sestavo republiške reprezentance je Igor v celoti zadovoljil, prav tako pa je na turnirju v Gornjem Milanovcu bil med najboljšimi v slovenski ekipi. V Litiji igra nogomet pri ekipi kadetov, v glavnem pa tudi pri mladincih. V naslednjem prvenstvu bo igral sam pri mladincih, nedvomno pa bo kmalu potkal tudi na vrata članske ekipe. Skupno z Bogdanom Ocepkom 14 – tudi iz Litije – je bil Čarman povabljen tudi v posebno nogometno šolo, ki jo vsako leto organizira Nogometna zveza Slovenije.

